

Dagens frågor

MBL

MBL-reglerna har nu varit i kraft tillräckligt länge för att det skall vara möjligt att överskåda några mera generella följder av deras tillämpning.

Vid lagens tillkomst uttalades farhågor för att tillämpningen skulle leda till bekymmersamma förluster av produktiv arbetstid. Som bekant kan facket begära "förhandlingar" i en mängd situationer. Det skadar kanske inte att påpeka, att det är facket som alltid talar om "förhandlingar" när det i själva verket ofta endast är fråga om en informationsplikt från arbetsgivarens sida. Ur facklig synpunkt låter förhandling starkare och mer hoppgivande för framtiden.

Allt nog: farhågorna har visat sig berättigade. Det informeras och förhandlas i en utsträckning, som tvingar den offentliga sektorn och det enskilda näringslivets chefer och ledande specialister att offra otaliga timmar på ändlösa sammanträden, som inte sällan drar ut på tiden alldeles i onödan. Där emot lever de fackliga ombudsmännen i den bästa av världar. De behöver inte trumma med fingrarna på bordet och titta på klockan. På dem väntar inga med krav på viktiga exekutiva beslut, och för deras del gör det detsamma när nästa flygplan går.

En förfärande mängd produktiv arbetstid går alltså åt – i ett ekonomiskt läge, där varje produktiv arbetstimme, särskilt kvalificerade sådana, är dyrbara för oss alla. Rent grotesk blir effekten när det visar sig att antalet besök i öppen sjukvård minskat efter tillkomsten av MBL. Ingalunda därför att folk blivit friskare utan – enligt uppgift – därför att allt fler patienter får gå hem obehandlade. Läkare och sjuksköterskor hinner inte med i samma utsträckning som tidigare. De sitter nämligen upptagna i MBL-förhandlingar.

Vad nytta har då lagen gjort. Det är för tidigt att formulera ett detaljerat svar på den frågan. Rimligen kan man antaga, att de

många omdömesgilla företagsrepresentanter och förnuftiga ombudsmän, som dessbättre finns, tillsammans kunnat undanröja missförstånd, förhindra konflikttillbud och överhuvudtaget förbättra de inre personalrelationerna i företagen. Men något mått på detta dröjer det länge innan man får. Men en reflexion, framförd av framstående företagsledare, ger ett intressant belägg för att MBL kan ha verkningar, som de mera jovialiska korporativisterna inom de fackliga organisationerna knappast tänkt sig. Det sägs nämligen att MBL-förhandlingarna medför en tendens till ökad förståelse från de anställdas sida beträffande det egna företagets problematik. Detta är naturligtvis särskilt viktigt i nuvarande tider, då den socialdemokratiska vulgär agitationen försöker få folk att tro att den ekonomiska krisen beror på regeringens enfald och kapitalisternas ondska.

A-pressens dilemma

Den som läste LO-ordföranden Gunnar Nilssons tal vid Dala-Demokratens 60-årsjubileum blev inte förvånad. Han gnällde. "När man inte längre råder över det nyhetsinitiativ, som regeringsmakten automatiskt innebär, då hamnar man i tystnaden," sade han. Så förhåller det sig inte alls. Givetvis har regeringen ett försprång, om den förstår att begagna det. Men hr Palme tycks fortfarande, när han är hemma i Sverige, disponera över TV 2. Det är socialdemokratins egen skull att dess brist på framför allt nya initiativ just nu gör den politiskt ointressant. Om Gunnar Nilsson stod upp och strök under att det var på den förra regeringens tid som den svenska ekonomin kördes i botten, då vore detta en sensation, och han kunde räkna med plats på alla förstasidor. Eller om Arne Geijer, den nye ordföranden i Pensionärernas Riksorganisation, meddelade att han vid närmare studium funnit att PRO är soci-

aldemokratiskt genompolitiserat, trots alla tidigare försäkringar om motsatsen, då skulle han komma att väcka betydande uppmärksamhet. Försök att förkunna ett par grundläggande sanningar en gång. Det skulle ha nyhetsvärde.

Gunnar Nilsson är socialdemokrat och försvarar därför automatiskt alla de skatter, som specialisten i ämnet Gunnar Sträng fann på. En sådan var annonnsskatten, som regeringen som hjälp till tidningarna nu skrivit ned, förhoppningsvis som en början till pålagans avskaffande. Gunnar Nilsson är inte nöjd: man brer ut pengar som skulle gjort mycket större nytta om de lagts där de bäst behövs, klagade han. Selektivt stöd till tidningarna är vad han rekommenderar. Behövande tidningar – det är förstas A-pressen.

Senast i förra numret framhölls i Svensk Tidskrift hur nödvändigt pressstödet blivit för tidningsutgivningen. Tidningar, liksom tidskrifter, måste säljas till ett pris som gör att de kan spridas. Att samtidigt ge dem stöd och att lägga på dem annonnsskatt är därför meningslöst. Detsamma gäller naturligtvis arbetsgivaravgiften: den uppfattas som en extrabeskattning av företag som i dagens hårda läge lyckas bereda arbete åt sina anställda. Den har ju ändå in i det sista varit en socialdemokratisk helig ko. När den nu äntligen reduceras, kan också pressen, som fordrar stor arbetskraft, motse en avsevärd lättnad. Det gäller generellt, för A-pressen som för andra. Selektivt pålagd arbetsgivaravgift på tidningsföretag hoppas vi få slippa se.

Sedan blir det A-pressens egen sak att göra sig konkurrensduglig. Diskussionen kring Macke Nilssons artikel i Aftonbladet (s) om Olof Palme har varit särdeles instruktiv. Aftonbladet förlorade inte på att tidningen publicerade en kontroversiell artikel, som uppenbarligen tryckte på en för partiet känslig punkt. De sant partitrogna tidningarna vinnlade sig om att släta över, detta än-

da till rena självutplånelsen. Metallarbetaren (s), detta välsubventionerade organ, skrev tex: "Var och en som har minsta kontakt med partiet vet att Olof Palme är en oomstridd och omtyckt partiledare, att organisationen är starkare än någonsin, att samarbetet mellan partiet och facket är bättre än någonsin." Hur i all världen skall en tidning som, tvärt emot vad alla vet men själv iförd skyggglappar, trycker sådant, kunna förväntas få något som helst gehör för sina åsikter?

En möjlighet för TV 1

Man kan undra när Sveriges Radio äntligen skall förstå med vilken avsky vida kretsar inom opinionen ser på dess verksamhet? Under senare år har de små vänsterextremistiska grupperna i TV 2 tillåtits härja så fritt, att vänstervridningen i fråga om information och debatt blivit direkt påträngande. Ur TV 2-kanalen skvalar en ständig ström av sk protestsånger, förljugna reportage, vinklade debatter, vänsterinriktade teaterpjäser liksom tendentiös information. Terrorister behandlas med milt överseende, men polisen förföljer man med raffinerade djuppsykologiska metoder – i snart sagt alla sammanhang, där polisaktioner skildras, tar man fram bilder som framhäver brutala och aggressiva drag. Genom en infernaliskt skicklig metod att klippa filmupptagningarna i rätt anda, ges allt i vänsterperspektiv. I längden – så är tydligen tanken – skall man på det sättet lära folk att hata USA och Västtyskland och misstro den egna regeringen liksom svensk militär och polis, medan revolutionsromantiken skall bli idealbildande.

Åt detta kan regeringen nästa år göra en hel del. Avtalet med Sveriges Radio skall förnyas. Vi skall ha ny radiochef – den nuvarande skall ju gå i pension – och lämpligen borde vi också få ny personuppsättning på åtskilliga andra ledande poster. I det nya avtalet finns det möjlighet att försäkra sig om

garantier för större objektivitet i informationen, mindre personföljelse – typ Bonnierätttegången – och en mer allsidig debatt.

Ett steg till förnyelse av programmen skulle TV och då närmast TV 1 kunna ta genom att följa Bertil Ohlins kloka förslag. Han vill att TV skall anordna en debattserie gällande frågekomplexet: Hur får vi den svenska blandekonomin i gång igen med full kraft? Det särskilt intressanta i hans förslag är hans önskemål att debatten skall föras mellan sakkunniga från näringsliv, fackligt håll och ekonomisk vetenskap, han tänker alltså på debatter framför allt mellan politiskt mera obundna sakkunniga.

För TV 1 skulle detta vara ett försök som just nu kunde vara lämpligt. Ty det finns en del tecken som tyder på, att man i den kanalen börjat distansera sig från den ohöjda vänstervridningen i TV 2 genom att försöka ge bättre och mer saklig information. I presentationen av Sovjetunionens jubileum i november lät TV 1 sålunda Bruno Kalnins framträda med en stillsamt korrekt kommentar. För alla våra baltiska vänner, som vanligen ägnas långt mindre uppmärksamhet i den svenska opinionsbildningen än de förtryckta chilena och argentinerna, bör det programmet ha varit en glädjestund.

Väljarnas partival

Statistiska Centralbyrån har nyligen publicerat statistik angående riksdagsvalet 1973 i rapport 6 i serien Levnadsförhållanden. Rapporten redovisar dels organisationstillhörighet och partival och dels fördelningen på olika socio-ekonomiska grupper inom varje partis väljarkader.

Tabellerna innehåller många intressanta fakta. Det framgår sålunda att endast 71 % av LO:s medlemmar röstade på socialdemokraterna medan hela 16 % föredrog centern och 6 % VPK. Är det rimligt att fortsätta med kollektivanslutningen av LO:s med-

lemmar till SAP under sådana förhållanden? Naturligtvis inte. Frågan bör snarast ånyo tagas upp i riksdagen.

AV TCO:s medlemmar röstade 35 % på socialdemokraterna, 33 % på centern och 12 respektive 14 % på folkpartiet och moderaterna. Med tanke på TCO:s villighet att ansluta sig till LO:s agerande i många frågor tycks inte TCO avspegla medlemmarnas politiska uppfattning. Hur skall man få de totalt 62 % (inkl KDS) borgerliga medlemmarnas stämna att göra sig hörd inom TCO tex i remissvar? Hur kommer det sig att den markanta dragningen mot LO under senare år har kunnat ske trots att 2 av 3 TCO-medlemmar ej sympatiserar med SAP?

SACO/SR:s medlemmar uppvisar ej oväntat en än mera borgerligt betonad fördelning av partisympatierna. 42 % av medlemmarna valde moderaterna, 22 % socialdemokraterna, 18 % centern och 10 % folkpartiet. Centern har med andra ord vunnit ordentlig terräng inom SACO/SR-grupperna. För folkpartiet måste dessa siffror vara ett mene tekel.

Att medlemmarna i LRF med underorganisationer till 77 % röstade med centern är ej förvånande. Ej heller att 21 % röstade med moderaterna. Detta parti har ju sedan gammalt stark förankring bland jordbrukarna.

Även statistiken över de röstberättigades fördelning på skilda socio-ekonomiska grupper bjuder mycken intressant läsning. Moderaterna hämtade 34 % av sina väljare i gruppen "tjänstemän i mellanställning". Här ingår i stort sett TCO:s medlemmar. Härnäst kom gruppen "högre tjänstemän och storföretagare", dvs advokater, läkare, arkitekter etc, som svarade för 27 % av de moderata rösterna. Centerns främsta väljargrupp var tjänstemännen i mellanställning (27 %). Härnäst kom jordbrukare och arbetare med vardera 21 %. Folkpartiet hämtade 38 % av sina väljare bland tjänstemännen i mellanställning, 17 % bland arbetare och 16 % bland

högre tjänstemän och storföretagare. 52 % av de socialdemokratiska väljarna tillhörde gruppen arbetare medan 20 % kom från tjänstemän i mellanställning och 16 % från affärsanställda, statsanställda m fl. VPK slutligen rekryterade sina väljare till 51 % bland arbetarna och 18 % bland tjänstemän i mellanställning.

Gruppen studerande utgjorde 10 % av vpk:s väljare och 6 % av moderaternas. I de övriga partierna svarade denna grupp endast för någon eller några procent. Om man slutligen ser på de ej röstande finner man att de till 40 % utgjordes av arbetare.

Enligt uppgift från Statistiska Centralbyrån kommer motsvarande statistik från 1976 års val att vara tillgänglig maj-juni 1978. Det skall bli mycket intressant att jämföra siffrorna och se om trenden hållit i sig.

Vårt dagliga bröd

I första häftet av Svensk Tidskrift 1974 fanns en Dagens Fråga med rubriken "En liten julbetraktelse". Två professorer i Uppsala, sysselsatta med en nyöversättning av Nya Testamentet, hade givit ut en provöversättning av julevangeliet i Lukas 2 kap. Översättningen hade goda detaljer, men någonting stötte också. På något egendomligt sätt hade de lyckats få stilen byråkratiserad, "anvisningar från taxeringsnämnden." Ett olycksfall i arbetet, tänkte man, men det var ju en viktig text. Man hoppades att de skulle vara försiktiga med Fader vår.

I oktober i år lästes i en tidning vad man trodde var deras nya Fader vår. Gustaf von Platen i SvD antydde att åtminstone på en punkt var akksamhet att anbefalla. "Giv oss i dag vårt dagliga bröd" hade blivit "Giv oss i dag vårt bröd för morgondagen." Men en av översättarna skrev indignerat, att detta endast var vad som stod i texten. En exakt översättning av texten måste föregå ett slutligt avgörande om det lämpliga sättet att återge

den. De själva och en talrik granskningsnämnd var sysselsatta med att tänka på detta.

Givetvis har översättarna i princip rätt, och ingen ifrågasätter deras eminenta säkerhet i grekiskan. Men, likafullt ... Också de svenska orden måste ju ge en mening. Skulle detta verkligen vara en bön att vi i dag skall få vårt bröd för i morgon?

Så konstigt kan det knappast vara. En stötesten tycks vara ordet för "daglig". Men även om detta strikt skulle översättas "för morgondagen" eller "för i morgon", ger ju detta i sammanhanget ingen verklig mening. Denna bör vara "giv oss var dag vårt bröd", och är inte detta därmed en korrekt översättning?

Sedan är det en helt annan sak om den nya bibelöversättningen skall beröva den svenska litteraturen (och kulturen) det numera gamla och invanda uttrycket: vårt dagliga bröd. Därför får man hoppas att det slutliga resultatet av översättarnas och deras granskningsnämnds begrundande blir en innehållsligt och stilistiskt riktig kompromiss, ungefär: "Giv oss vårt dagliga bröd."

Sin propagandas fångar

När socialdemokraterna lade fram sina alternativa förslag till regeringens skatteproposition visade det sig att de inte kunde höja sig över den trångsynta partitaktiken. De krävde större skattesänkningar för låglöne- och mellangrupperna. Deras tabell för skattesänkningar visar emellertid att de egentligen inte bryr sig om de medelhöga inkomsttagarna utan satsar för fullt på väljare med de lägsta inkomsterna. Naturligtvis motsätter de sig då en indexreglering av skatterna – med den kostliga motiveringen att en sådan skulle innebära "att de högvärlönde får större möjlighet att kompensera sig för inflationen". Detta sägs, trots att alla vid det här laget vet eller borde veta att indexregleringens

effekt endast är att förbehålla riksdagen rätten att bestämma skattetryckets höjd på olika inkomstnivåer. De högre inkomsttagarna kan inte lättare kompensera sig för inflationen än andra vid en indexreglering. Där- emot hindrar en sådan reglering att deras skatt höjs mer än vad riksdagen avsett. Och det är just den effekten – inflationens extremt hårda slag på de högre inkomsttagarnas inkomster genom att dessa skjutes upp i progressivskalan – som socialdemokraterna till varje pris vill ha kvar.

Den enda rimliga förklaringen till en sådan vansinnesfärd mot avgrunden är att hr Palme och hans krets av konfrontationspoli- tiker blivit fångar inom sin egen propagan- das trollcirkel. De vet mycket väl att det i dag inte finns något land i världen där okvalificerat arbete relativt sett är så högt betalt och kvalificerat arbete så dåligt betalt som i Sverige. Om vi hade en autonom ekonomi skulle ett sådant tillstånd kunna bestå, om man var beredd att taga konsekvenserna i fråga om låg levnadsstandard. Men nu har vi byggt vår ekonomi, vår socialpolitik och våra kulturella insatser på vår förmåga att konkurrera på världsmarknaderna – nume- ra i hård kamp med länder som Västtysk- land och Japan. Ytterst är därför vårt väl- stånd en fråga om effektiviteten i vår sam-

hällsorganisation och samhällsekonomi.

Hur många gånger skall det upprepas att denna effektivitet beror på vårt samhälles förmåga att stimulera till arbete, sparande och risktagande. Men socialdemokraterna vill inte lyssna på det örat. Kronan på verket sätter de genom att föreslå att de 1,2 miljard- er, som deras skattesänkingsförslag skulle medföra utöver vad regeringen föreslagit, skall finansieras genom 0,5 % höjd löneskatt. Skulle de, måntro, föreslagit detta om de själva suttit i regeringsställning? Att höja lö- neskattna – vilket är den mest korrekta termen för det system av arbetsgivaravgif- ter, som socialdemokraterna begåvat oss med – är ett sällsamt sätt att hålla uppe sys- selsättningen. Och vilka skulle få betala räk- ningen? De människor, som skulle få lämna sina arbeten och de ungdomar, som inte skulle få några.

Socialdemokratins oppositionspolitik under Olof Palmes ledning har alltmer fått ka- raktären av ett svek mot samhällssolidarite- ten liksom mot den solidaritetsmoral, som socialdemokratin förr omfattade och så gär- na fortfarande åberopar. Numera står rege- ringen för solidariteten med de människor, som hotas av arbetslöshet. Vi har fått ett roll- byte i svensk politik, som i längden kan få av- görande konsekvenser.